

Жити дружно

Фото Миколи БЕЛОКОПИТОВА.

Зберегти та посилити вектор євроінтеграції й одночасно розвивати економічне співробітництво з країнами СНД. Така компромісна теза домінувала під час парламентських слухань «Про стан і перспективи розвитку економічних відносин з Європейським Союзом (зона вільної торгівлі) та Митним союзом». Захід відбувся напередодні 17-го раунду перемовин щодо створення ЗВТ між Україною та ЄС, які пройдуть у Києві з 20 по 24 червня. Раніше перший віце-прем'єр-міністр – міністр економічного розвитку і торгівлі Андрій Ключев заявив, що наша держава має чітку політичну волю – завершити переговори до кінця 2011 року.

Відкриваючи парламентські слухання, **заступник Голови Верховної Ради Микола ТОМЕНКО** підкреслив: «Очевидно, йдеться не лише про стратегічний, а й про світоглядний вибір, який повинен відповідати національним інтересам України, а не настановам передвиборних програм». Також він висловив переконання, що запрошені політики й експерти говоритимуть виключно мовою національних інтересів України.

– Україна може одночасно мати зону вільної торгівлі з Європейським Союзом і країнами СНД. Це є світовою практикою, – вважає **перший заступник міністра економічного розвитку і торгівлі Вадим КОПИЛОВ**. – Так, ЄС має угоди про вільну торгівлю з 24 країнами. А з Андоррою, Туреччиною та Сан-Маріно – митні союзи.

У доповіді Вадим Копилов зазначив: нині в зовнішньоторговельному обороті України частка країн Євросоюзу становить близько 25 відсотків, а країн Митного союзу – 33 відсотки. Урядовець розраховує, що спрощення митного режиму в рамках ЗВТ із ЄС дасть змогу Україні не лише розширити ринки збуту товарів і послуг, а й наростити імпорт інноваційних техніки та технологій для прискореної модернізації виробництва. Також Вадим Копилов нагадав, що після створення поглибленої зони вільної торгівлі в форматі «ЗВТ плюс» закони України та стандарти, котрі стосуються торговельної сфери, відповідатимуть тим, які діють у Європейському Союзі. Основним принципом, що ним керується українська делегація на переговорах з Європейським Союзом про створення ЗВТ, є максимальне за-

безпечення інтересів українського бізнесу – отримання реальних перспектив доступу на ринки товарів, послуг і капіталу, а не формальне завершення переговорного процесу до певної конкретної дати.

Перший заступник міністра зауважив: наразі як норми, що регулюють діяльність Митного союзу Росії, Білорусі та Казахстану, прийнято та використовується понад 80 угод. «Не всі з них відповідають вимогам Світової організації торгівлі. Уряд України аналізує ці угоди й розглядає можливість приєднання лише до тих, котрі корелюються з вимогами СОТ і нашими домовленостями, досягнутими в процесі переговорів про створення ЗВТ між Україною та ЄС», – підкреслив Вадим Копилов.

– Угода про вільну торгівлю з Європейським Союзом передбачає передусім проведення серйозної регуляторної реформи, – вважає **заступник міністра економіки Валерій ПЯТНИЦЬКИЙ**. – Без узгодження норм санітарного й фітосанітарного регулювання в Україні ми навряд чи зможемо забезпечити зростання експорту сільськогосподарської продукції з України. Водночас висунуті до нашої держави надзвичайно високі вимоги щодо якості й безпечності продукції сприятимуть підвищенню цих вимог і на внутрішньому ринку України.

– Гадаю, наприкінці року ми зможемо завершити ці переговори й приступити до процедур, що передбачають набуття чинності угодою про ЗВТ. Дуже важливо, аби уряд, парламент і бізнес, не зволікаючи, працювали над імплементацією угоди, – сказав заступник міністра економіки.

Урядовий уповноважений з питань співробітництва з Російською Федерацією, державами-

учасницями СНД, Євразійського економічного співтовариства та іншими регіональними об'єднаннями Валерій МУНТЯН у вступі намагався пом'якшити свої попередні заяви про можливість приєднання України до Митного союзу вже в липні поточного року.

– Підхід: або Європейський Союз, або Митний союз – неправильний. Україна має національні інтереси і на Заході, і на Сході. Йдеться про те, щоб об'єднати їх, знайти баланс, – зауважив він.

«Комітет Верховної Ради з питань європейської інтеграції вважає, що не можна поєднувати дві абсолютно неперівинні, різні за суттю й наслідками угоди», – зазначив **Голова комітету Борис ТАРАСЮК (фракція НУ-НС)**. Так, ЗВТ із ЄС передбачає, зокрема, скасування торговельних бар'єрів між країнами-членами, збереження права на самостійне й незалежне визначення режиму торгівлі за кожною країною-учасницею, збереження митних кордонів між країнами-учасницями. Водночас входження в Митний союз означатиме встановлення однакових митних ставок на зовнішньому кордоні, проведення спільної зовнішньої торговельної політики та створення наднаціонального органу для її реалізації.

За словами Бориса Тарасюка, приєднання України до Митного союзу з Росією, Білоруссю та Казахстаном в його класичній формі неможливе з декількох причин: відповідно до закону про засади внутрішньої і зовнішньої політики європейська інтеграція залишається головним зовнішньополітичним пріоритетом нашої держави. Крім того, приєднання України до Митного союзу цілковито виключає

можливість створення зони вільної торгівлі з Європейським Союзом, а відтак і підписання угоди про асоціацію, що неодноразово підкреслювали високопосадовці Євросоюзу.

– Неможливість приєднання до Митного союзу зумовлена також необхідністю зміни всіх умов членства в СОТ, що практично означає вихід із цієї організації. Нагадаю, переговорний процес між Україною і СОТ про умови вступу тривав 15 років, – підкреслив парламентарій.

Наступний аргумент Бориса Тарасюка – делегування повноважень з формування єдиної митної політики країн-членів наднаціональному органу не відповідає національним інтересам нашої держави. У Митному союзі Росія має 57 відсотків голосів при вирішенні питань союзу. Білорусь і Казахстан – по 21,5 відсотка. У разі вступу України до цього міждержавного об'єднання РФ матиме в ньому переважну кількість голосів, що позбавить нашу країну можливості впливати на єдину митну політику союзу, переконаний Голова Комітету з питань європейської інтеграції.

За його словами, економічні переваги від вступу України до Митного союзу також є доволі сумнівними. Нині з країнами-членами Митного союзу вже діють режими вільної торгівлі, а тому, в разі нашого приєднання, для України будуть скасовані лише окремі обмеження щодо торгівлі товарами в рамках вилучень з цих режимів.

Крім того, зарахування й розподіл сум увізних мит встановлюються в Митному союзі в таких обсягах: Республіка Білорусь – 4,7 відсотка, Республіка Казахстан – 7,33, Російська Федерація – 87,97 відсотка. Це означає, що після вступу України до Митного союзу практично всі надходження від митних платежів спрямовуватимуться до бюджету Росії, наголосив Борис Тарасюк.

«Цілком зрозуміло, що Україна повинна виробити таку форму співпраці з Митним союзом, яка відповідає б зобов'язанням, узятим перед вступом до Світової організації торгівлі, а також майбутнім зобов'язанням в рамках поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі з Європейським Союзом. У зв'язку з цим вважаю найкращою формою співпраці з Митним союзом укладення нового договору про створення ЗВТ у рамках СНД на принципах Світової організації торгівлі», – сказав Голова комітету.

Борис Тарасюк порекомендував також «деяким урядовцям» утримуватися від висловлювання особистих думок, які не збігаються з офіційною позицією уряду, позаяк це спричиняє занепокоєння в Євросоюзі щодо відданості України задекларованому курсу на європейську інтеграцію.

– Неприпустимою є ситуація, коли чільні представники виконавчої влади висловлюють протилежні точки зору про напрями інтеграції до торговельно-економічних союзів. Це знижує довіру міжнародних партнерів до України, – підтримав думку колеги-парламентарія **Голова Комітету Верховної Ради у закордонних справах Олег БіЛОРУС (фракція «БЮТ–«Батьківщина»)**. – Вибір моделей і шляхів інтеграції до різних за природою, інтересами, діяльністю регіональних економічних союзів для України – це вибір цивілізаційної стратегічної моделі, який визначатиме її роль у світовій економіці протягом багатьох років ХХІ століття.

«Багато сказано про позитиви Митного союзу в доповідях представників влади, але давайте подивимося на недоліки й загрози. Не забуваймо про те, що Україна не є членом СНД. Вона – лише країна-засновник. Цей обмежений статус не гарантує рівноправного членства нашої держави в Митному союзі. Тим паче що є вимога: перед тим, як вступити до Митного союзу, Україна повинна стати членом СНД і членом ЄвроЗЕС, – звернув увагу Олег Білорус. – Митний союз як найбільш жорстка та глибока форма інтеграції прямо суперечить Конституції України, яка забороняє вступ нашої держави до складу наддержавних структур і об'єднань. Неприйнятною є монополізація квот ввізних мит і зборів з боку Російської Федерації: 88 відсотків валютних надходжень – до бюджету Росії».

У нас є два варіанти, зазначив ініціатор парламентських слухань, **народний депутат України Арсеній ЯЦЕНЮК (фракція НУ–НС)**: бути пострадянською ресурсною державою з відсталою економікою, розваленими медициною, освітою, неймовірною корупцією або ж довести, що ми можемо входити до кола демократичних, розвинених, цивілізованих країн. «Україна в Митному союзі й підписання Угоди про Асоціацію та про створення ЗВТ із ЄС – несумісні речі. Не робіть монстра й самі собі не придумуйте, що можна бути десь посередині. Посередині – це завжди між двома стільцями», – вважає парламентарій.

– Наше спільне завдання – знайти вдалу формулу поєднання участі України в різних інтеграційних процесах із максимальною вигодою для вітчизняної економіки. Це позиція політичної сили, котру я представляю, позиція Президента й уряду України, – підкреслив **заступник голови Комітету Верховної Ради у закордонних справах Леонід КОЖАРА (фракція Партії регіонів)**.

Він зазначив, що провладна партія вважає європейську інтеграцію України ключовим напрямом зовнішньої політики

нашої держави. При цьому завдання Верховної Ради полягає у забезпеченні вчасної законодавчої підтримки імплементації зони вільної торгівлі з Євросоюзом. Водночас народний депутат переконаний: серйозною політичною помилкою було б стверджувати, нібито економічна інтеграція з ЄС апіорі суперечить будь-яким формам участі України в інтеграційних процесах разом із іншими країнами світу, в тому числі Росією та державами пострадянського простору.

– За підсумками минулого року частка країн СНД становила 40,2 відсотка всього товарообороту України. Такий величезний сегмент зовнішньої торгівлі, ясна річ, потребує максимальної уваги держави, – зауважив «регіонал». – Україна визначатиме рівень співпраці з Митним союзом, виходячи з власних прагматичних інтересів.

Він відкинув будь-які інсинуації про те, що керівництво України під зовнішнім тиском може погодитися на не вигідні для країни рішення.

– Члени Митного союзу мають всі «родові» ознаки, які має й Україна. Це пострадянський простір із відповідними наслідками: корупцією, проблемами інфраструктури тощо, – зазначила **народний депутат України Ксенія ЛЯПІНА (фракція НУ–НС)**. – Угода про Асоціацію та про створення зони вільної торгівлі

День

25 червня – День дружби та єднання слов'ян – народне свято,

що походить від спільного коріння, культурних традицій і звичаїв слов'янських народів. Воно об'єднує понад 270 мільйонів мешканців різних куточків нашої планети (Білорусі, Болгарії, Боснії та Герцеговини, Македонії, Польщі, Росії, Словаччини, Сербії, Словенії, України, Хорватії, Чорногорії, Чехії).

Цей день покликаний згуртувати різні гілки слов'янства і зміцнити зв'язок поколінь, аби зберегти багатовікову дружбу й культуру братніх народів.

Рішення внести це свято до міжнародного календаря було прийняте президентом Росії після підписання в 1996 році договору між РФ і Республікою Білорусь, який мав забезпечити згоду і дружбу братніх народів. Наразі це свято досить активно відзначають ще й українці.

Вважають, що саме в ніч на 25 червня (за новим стилем – 7 липня) наші пращури відзначали свято літнього сонцезвороту – сонцестояння (свято Івана Купала).

Ю. Ц.



Законотворення. Парламентські слухання

з ЄС є шляхом відходу від цього «постсовка».

– Створення зони вільної торгівлі з ЄС означатиме, що ми просто здамо наш внутрішній ринок і на довгі роки законсервуємо Україну як карликову, напівколоніальну економіку, сировинний придаток Європи, – переконаний **народний депутат Ігор АЛЕКСЕЄВ (фракція Компартії)**. – Натомість вступ до Митного союзу дасть змогу нашій державі гарантувати довгострокову енергетичну безпеку, знизити ціни на базові енергоресурси, прискорити темп зростання ВВП.

Фракція КПУ вимагатиме від Кабміну надання вичерпної інформації про ризики й переваги участі України в створенні ЗВТ із ЄС та відмови від участі в Митному союзі. «Повторення епопеї зі вступом України до СОТ, у результаті чого рівень митного захисту України став одним із найнижчих у світі, неприпустимий», – застеріг Ігор Алексєєв.

– У дискусії за темою «ЗВТ чи вступ до Митного союзу?» політичні аргументи переважають над економічними розрахунками, – вважає **народний депутат Сергій ГРИНЕВЕЦЬКИЙ (фракція Народної партії)**. – Невпевненість спричиняє відсутність чіткої стратегії розвитку держави та її поведінки на міжнародній арені. Наразі зовнішня політика України підпорядкована вирішенню тактичних питань сьогоднішнього дня. Складається враження, ніби ми щоразу прокладаємо зовнішньополітичний курс з чистого аркуша, не маючи орієнтирів і досвіду. На мою думку, так відбувається тому, що ми досі не відповіли на ключове конституційне запитання: яку державу прагнемо збудувати, яким буде її устрій, форма правління, політичний режим? Подальший розвиток відносин із ЄС, і з Митним союзом багато в чому залежить від успіху внутрішніх реформ, адже неефективний державний механізм, заплутана податкова система, зарегульованість економічних відносин і пов'язана з цим корупція здатні звести нанівець всі переваги інтеграції.

– Історія вкотре ставить нас перед вибором: Європа чи Євразія, – каже **народний депутат України, член депутатської групи «Реформи заради майбутнього» Петро ГАСЮК**. – Ціни на енергоносії не є частиною домовленостей про створення Митного союзу й будуть предметом окремих перемовин. Досвід Білорусі показує: членство в Митному союзі не гарантує російських внутрішніх цін на нафту та газ і тут не повинно бути жодних ілюзій. Також у разі входження до цього союзу Україна втратить свої переваги транзитної держави, оскільки буде змушена запровадити не вигідні для себе транзитні тарифи, які діють в Азії.

Петро Гасюк підкреслив, що ринок ЄС є привабливішим для нашої держави, бо налічує 501 мільйон населення за ВВП у 15 трильйонів євро, тоді як ринок країн Митного союзу – це лише 167 мільйонів населення та ВВП у півтора мільярда американських доларів.

Непорівнянними є також інвестиційні можливості Євросоюзу. Їхній обсяг в економіку України на 1 січня 2011 року становив 35,2 мільярда євро, тоді як російських – лише 1,1 мільярда доларів США, аргументував свою позицію народний обранець.

Голова Українського союзу промисловців і підприємців Анатолій КІНАХ (фракція Партії регіонів) зайняв поміркованішу позицію: «Замість того, щоб сперечатися з приводу вектора, необхідно формувати всі умови для зміцнення конкурентоспроможності нашої економіки».

– Що ми хочемо бачити в перспективі – державу, яка є полігоном для споживання імпорتنної продукції й експортером дешевої робочої сили, чи державу, яка виробляє сучасну конкурентоспроможну продукцію з високою доданою вартістю й незалежно від напрямку – захід чи схід – формує рівноправні взаємовигідні умови співпраці зі своїми партнерами? – поставив риторичне запитання Анатолій Кінах.

– Шлях до Європейського Союзу – шлях до вищих стандартів, шлях до Митного союзу – консервація ситуації. Більше того, танго танцюють двоє. Ми нині говоримо про українське бажання, а ви спитали Росію, Білорусь, Казахстан, чи готові вони взагалі йти на таку співпрацю. А я вам скажу, що ні, вони хочуть будувати спочатку митний, потім економічний і монетарний союз, – наголосив **заступник гендиректора Українського центру економічних і політичних досліджень Валерій ЧАЛИЙ**.

– Історія боротьби України за інтеграцію до світових ринків показує, що керівництво країни (незалежно від партійної належності) на перший план ставило не інтереси українських підприємств, а політичні гасла й формальне виконання нав'язаних строків і умов, – вважає **позафракційний народний депутат Тарієл ВАСАДЗЕ**. – Не можна ігнорувати «тривожні передчуття» вітчизняних автомобільних, авіаційних, суднобудівних і приладобудівних заводів. Адже зняття тарифних бар'єрів після ратифікації договору про ЗВТ із ЄС різко посилює конкурентний тиск на національного виробника та призведе до його остаточного витіснення з внутрішнього ринку України. Також потрібно пам'ятати, що створення ЗВТ з Євросоюзом неминуче спричинить перегляд умов доступу українських товарів на го-

ловний для нас і найбільш ємний ринок – ринок СНД.

Насамкінець заступник Голови Верховної Ради Микола Томенко зачитав проект рекомендацій уряду, які, здається, мали б влаштувати всіх учасників парламентських слухань: «...продовжити роботу зі створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, а також щодо укладання нового договору про створення зони вільної торгівлі в рамках СНД на принципах Світової організації торгівлі з урахуванням національних інтересів».

Підготував Олексій СИЦУК.

Дати 12 червня 1989

Голова Президії Верховної Ради СРСР Михайло Горбачов і канцлер ФРН Гельмут Коль підписали в Бонні документ, що задекларував право східноєвропейських держав самим вирішувати, яка політична система буде визначальною в їхніх країнах. Це передусім означало, що СРСР відмовився від домінуючої ролі на території Східної Європи.

Згідно з документом жителям Польщі, Чехословаччини, Угорщини, Болгарії, Румунії та НДР надавалися гарантії того, що Радянський Союз не втручатиметься в їхні справи й не диктуватиме власної волі. Тож договори про розмежування сфер впливу, укладені Сталіним зі США та Великою Британією в 1945 році, втратили чинність.

Прийшовши до влади 1985 року, Горбачов оголосив курс на перебудову та гласність. До того ж тоді країна стикнулася з неабиякими економічними труднощами, спричиненими зниженням світових цін на нафту. Це не могло не вплинути й на країни Східної Європи, які напряму залежали від Радянського Союзу. Як наслідок піднялася хвиля критики тодішніх режимів і пролунали заклики до їх зміни. Уже навесні 1989 року комуністичні режими було повалено в Польщі, Угорщині та Чехословаччині. Пізніше «оксамитові революції» прокотилися територіями Болгарії та Румунії. Процес завершився об'єднанням 3 жовтня 1990 року НДР і ФРН. Останні ж контингенти радянської армії залишили Східну Європу 1994 року.

Ю. Ц.